

ÁLTALÁNOS, ELŐZETES TŰZVÉDELMI OKTATÁS

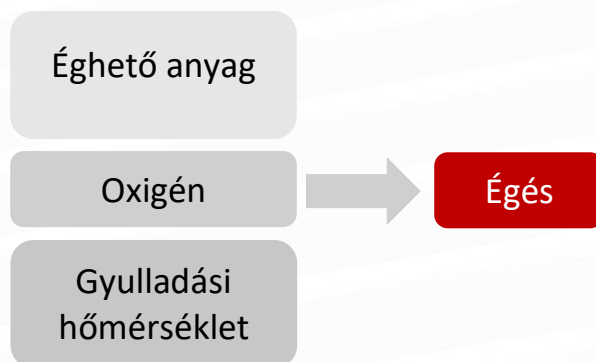
Üdvözljük az általános, előzetes tűzvédelmi oktatáson. Ezen oktatás keretében ismertetésre kerülnek a legalapvetőbb tűzvédelmi ismeretek, amelyeknek nem csak a munkahelyen, de otthon is hasznát veheti.

Kérjük, fordítson kiemelt figyelmet a tananyagra, hiszen az emberi élet és biztonság, az egészség, a közösségi és tulajdonosi értékvédelem, valamint az épített és a természetes környezet megóvása mindannyiunk közös felelőssége.

Az oktatás végén Önnek ellenőrző kérdésekre kell majd válaszolnia. Amennyiben szükségesnek érzi, úgy jegyzeteljen. Ha kérdése akad forduljon közvetlen feletteséhez vagy keressen minket az alábbi elérhetőségek egyikén.

Jó tanulást és eredményes, biztonságos munkavégzést kívánunk!

A tűz történelme idősebb az emberiségénél. Az egyik legelemibb forma, ami építeni és rombolni egyaránt képes. Amióta az ember megzabolázta a tüzet, azóta ez az egyik legnagyobb félelme is. A tűz fokozatosan az életünk részévé vált, igyekszünk előnyös tulajdonságait kihasználni, így találkozunk vele a mindennapokban akár az otthonunkban is.

Elsőként ismerjük meg a tűz, vagyis az égés fogalmát.

Az égés egy kémiai, oxidációs folyamat, amelynek következtében az éghető anyag a megfelelő hőmérsékleten a levegő oxigénjével egyesül. Ahhoz, hogy az égés megvalósuljon szükség van térben és időben egyszerre jelenlévő: éghető anyagra, oxigénre és gyulladási hőmérsékletre. Amennyiben bármelyik elemet kivesszük a láncból, úgy az égés megszűnik. A gyors égésnek vannak kísérőjelenségei is, amelyek közül leginkább a füst és a hőhatás aggaszt minket, ezek ellen kell védekeznünk.

Magyarországon a magánszemélyek és a gazdálkodó tevékenységet folytató szervezetek tűzvédelmi feladatait számos jogszabály, szabvány és irányelv szabályozza. A következőkben Ön megismeri tűzvédelemmel kapcsolatos kötelezettségeit.

A tűzvédelmi törvény értelmében, aki tüzet vagy annak közvetlen veszélyét észleli, köteles azt haladéktalanul jelezni a hívásfogadó központnak. Ezt megteheti a 112-es központi segélyhívó telefonszámon.

A tűz jelzéséhez, a segítségkéréshez híradási eszközt köteles rendelkezésre bocsátani, szükség esetén járművével segítséget nyújtani a beavatkozó tűzoltóknak.

Ön a tűzoltásban, a műszaki mentésben - ellenszolgáltatás nélkül - életkora, egészségi, fizikai állapota alapján elvárható személyes részvétellel, adatok közlésével köteles közreműködni.

Köteles a tűzoltással, műszaki mentéssel és ezek jelzésével kapcsolatosan keletkezett költségek megtérítésére:

1. az, aki a beavatkozást igénylő eseményt szándékosan okozta;
2. a tűzoltásra vagy a műszaki mentésre vonatkozóan szándékosan megtévesztő jelzést adott;
3. vagy a gondatlansága miatt téves automatikus tűzátjelzés keletkezett.

Önnek, mint magánszemélynek a törvény szerint meg kell ismernie és meg kell tartania a tulajdonában, használatában levő épületek, lakások, járművek, gépek, berendezések, eszközök és anyagok használatára és működtetésére vonatkozó tűzmelegelőzési szabályokat. Ön köteles gondoskodni ezen létesítményeknek, eszközöknek a jogszabályban meghatározott tűzvédelmi felülvizsgálatáról, és biztosítani a tűzvédelmi ellenőrzés lehetőségét.

Önnek, nem csak magánszemélyként, de munkavállalóként is vannak tűzvédelmi kötelezettségei. Önnek a tűzvédelmi jogszabályok és a Tűzvédelmi Szabályzat előírásainak megfelelően kell munkát végeznie.

Minden berendezést, készüléket a kezelési utasításnak megfelelően szabad csak használnia. Kötelessége a kijáratokhoz vezető közlekedési utak, menekülési utak és vészkijáratok szabadon tartása, az eltorlaszolás, a leszűkítés megakadályozása.

Kötelessége a munkaterületén lévő tűzoltó felszerelések, készülékek és eszközök használatának és kezelésének megismerése.

Ön az életkora, egészségi és fizikai állapota alapján elvárható mértékben köteles tűz esetén részt venni a veszélyeztetett területen tartózkodó személyek kimenekítésében, a rendelkezésre álló tűzoltó eszközökkel a kezdeti tűz oltását elkezdeni, a tűz továbbterjedését megakadályozni amennyiben ezt biztonságosan megteheti.

Záráskor, illetőleg a munka befejeztével a területet utolsóként elhagyó munkavállalónak meg kell győződnie arról, hogy nem-e maradt hátra olyan körülmény, amely utólag tüzet okozhat.

A rendet és tisztaságot köteles megtartani, munkatársait figyelmeztetni, ha azok vétének a tűzvédelmi szabályok ellen.

Köteles a tűzveszélyes körülményt megszüntetni, illetve jelezni minden olyan rendellenességet, amely tüzet okozhat.

Amennyiben Ön tüzet észlel, köteles erről közvetlen környezetét azonnal értesíteni, a veszélyre a figyelmet például hangos élőszóval felhívni. A tüzet minden esetben, még az eloltottat is jelezni kell a tűzoltóság felé.

Amennyiben Ön telefonon jelez tüzet, tegye ezt higgadtan és az alábbiakra ügyeljen:

1. Mondja meg a saját nevét és a jelzésre használt telefon hívószámát.
2. Mondja meg a tüzeset, káreset pontos helyét;
3. Tájékoztassa a hívásfogadót, hogy emberélet van-e veszélyben;
4. Mondja el, hogy mi ég, milyen káreset történt, mi van veszélyben;
5. Ne bontsa a vonalat addig, ameddig a hívásfogadó ezt jóvá nem hagyja.

A tűzjelzés és az automatikus tűzjelzés díjtalan és más hívásokkal szemben elsőbbséget élvez.

Amennyiben az épületben tűzjelző berendezés üzemel, ott tüzet jelezhet kézi jelzésadó aktiválásával is.

Tűz esetén a lifteket tilos használnia! Ilyenkor mindig használja a lépcsőt.

Amennyiben a tüzet biztonsággal eloltani nem lehet, illetőleg Önnek menekülnie kell, úgy az alábbiakra figyeljen:

1. Mindig a legközelebbi biztonságos kijáraton, vészkijáraton hagyja el az épületet.
2. Menekülés közben figyelmeztesse a területen tartózkodókat és segítse azokat a menekülésben, akiknek erre szüksége lehet.
3. Menekülés közben - ha nem muszáj - ne fusson, hanem határozott, gyors ütemben haladjon. A futás növeli az elesés és így a sérülés kockázatát és fokozza a pánikhangulatot.
4. Amennyiben olyan épületrészletre kell átmennie, ahol füstöt érzékel, igyekezzen az arcát - ha lehet nedves ruhával eltakarni és haladjon lehajolva, az arcát a talajszinthez minél közelebb tartva. A forró levegő és a füst általában felemelkedik, és felülről tölti meg a helyiséget. Ezért lehajolva vagy végső esetben négykézlábra ereszkedve másszanak, hogy elkerüljék a füst belégzését.
5. Amennyiben Ön egy helyiségben ragadt és onnan a tűz miatt nem tud tovább menekülni csukja be, de ne zárja be a helyiség ajtaját. Igyekezzen az ajtó réseit nedves ruhával eltömíteni, hogy a füst kívülről ne áramoljon be. Nyissa ki az ablakot és jelezze ottlétét a kint tartózkodóknak.
6. Amennyiben elhagyta az épületet, fáradjon a kijelölt gyülekezési helyre és további utasításig ott várakozzon. A gyülekező helyről engedély nélkül távozni tilos.
7. Amint a tűzoltók a helyszínre érkeznek, Ön köteles a tűzoltás vezetőjének utasításait követni.

Amennyiben kezdeti tüzet észlel, és azt biztonsággal el tudja oltani, meg kell kísérelni annak eloltását.

Figyelem! Mielőtt megkezdene a tűz oltását, jusson eszébe, hogy adott tűzre csak adott oltóanyag lesz megfelelő. Rendkívül fontos, hogy Ön tisztában legyen a tűzosztályok jelentésével és tudja, hogy milyen típusú tűzre, milyen típusú oltóanyagot használhat.

Nézzük meg közösen, hogy milyen tűzosztályok léteznek:

Az első az úgynevezett „A” tűzosztály, amely éghető szilárd anyagok tüzeit jelenti. Ilyen lehet a fa, a papír, a textil, a gumi vagy akár a szalma tüze is.

A második tűzosztály a „B” tűzosztály. Ezek az éghető folyadékok tüzei. Jó példa erre a benzin vagy a petróleum.

A harmadik tűzosztály a „C” tűzosztály. Ez az éghető gázok tüzeit jelenti. Ilyen lehet PB gáz, a földgáz, az acetilén vagy a hidrogén.

A negyedik tűzosztályt betűvel nem jelölik. A jelölésre egy villám piktogramja szolgál. Ez a villamosfeszültség alatt álló berendezéseik tüzeit jelöli. Példa lehet erre egy elektromos kapcsolószekrény tüze. Elektromos tüzek esetében mindig be kell tartani a tűzoltó készüléken lévő biztonsági távolságot, amely általában másfél méter. Túl közlrol oltva, a feszültség alatt lévő berendezés ívet húzhat és az oltást végző személy áramütést szenvedhet. Használat előtt ellenőrizzük, hogy hány volt feszültségig alkalmas teljes biztonsággal a tűzoltó készülék az adott elektromos tűz oltására.

Az ötödikkal, a „D” tűzosztállyal elvétve, csak nagyon ritka esetekben találkozhatunk. Ez az éghető fémek tüzeinek tűzosztálya. Ilyen például a magnézium.

A hatodik és egyben utolsó tűzosztály viszont rendkívül fontos és gyakori is, mégis sok esetben megfeledkeznek róla és a megfelelő védekezési lehetőségekről. Ez az úgynevezett „F” tűzosztály az éghető konyhai zsiradékok tüzeit jelöli. Ilyenek a növényi és állati zsírok, a vaj és a közönséges fritőzolás.

Amennyiben tüzet oltunk, elsőként tehát el kell döntenünk, hogy mi az, ami ég, tehát, hogy melyik tűzosztály tüzeit kell semlegesítenünk. Miután ezt meghatároztuk, meg kell néznünk, hogy a rendelkezésre álló oltóanyagunk alkalmas-e annak a tűznek a hatékony és biztonságos eloltására.

A következőkben bemutatjuk Önnek, hogy milyen oltóanyagokkal találkozhat:

1. Elsődleges oltóanyagunk a víz. A víz jó oltóanyag, mert olcsó és könnyen hozzáférhető ugyanakkor lényeges, hogy csak az „A” tűzosztály tüzeit tudjuk vele hatékonyan semlegesíteni. Vízrel, mint oltóanyaggal gyakorta találkozhat a fali tűzcsapok esetében. Figyelem! Soha, de soha ne próbáljon elektromos tüzet, vagy éghető folyadékok, éghető konyhai zsiradékok tüzeit vízzel oltani, hiszen ezzel saját biztonságát veszélyeztetné.
2. A második és - ami a tűzoltó készülékeket illeti - a leggyakoribb oltóanyag a por. A porral oltó készülék nem véletlen olyan népszerű. Ez a fajta készülék alkalmas ugyanis az A, a B és a C tűzosztályok tüzeinek oltására, továbbá az elektromos tüzek oltására is. Ezért nevezi a közbeszéd ezt a típust ABC porral oltó készüléknek. Figyelem! Égő személyt tilos porral oltóval oltani, mert a megégett bőrön keresztül a vegyület az emberi szervezetbe kerülve mérgezést okoz.
3. A harmadik oltóanyag, amellyel tűzoltókészülékben találkozhatunk a szén-dioxid. Ebből a készülékből tehát gáz halmazállapotú oltóanyag áramlik ki, amely alkalmas a B tűzosztály, tehát az éghető folyadékok, valamint az elektromos tüzek oltására is. Figyelem! Égő személyt tilos szén-dioxiddal oltóval oltani, mert az fagyási sérülést okozhat.
4. A negyedik és legritkább, ámde annál jobb oltóanyag a habbal oltó. A habbal oltó típusától függően alkalmas lehet A, B és akár F tűzosztály tüzeinek oltására is.

A tűzoltó készülékeken minden esetben fel van tüntetve a betűkód, hogy mely tűzosztály tüzeinek oltására alkalmas az adott készülék. Ezért fontos, hogy Ön ezeket a betűkódokat jól ismerje.

Következő lépésként ismertetjük, hogy hogyan kell szabályosan és hatékonyan használni a tűzoltókészülékeket.

Minden készülék rendelkezik biztosítással, a véletlen üzembe helyezés kizárása miatt. Ez leggyakrabban egy biztosító szeg. Ezt a biztosítószeget először is el kell távolítani készülékből.

Második lépés, hogy a tömlőt – az égő anyag tulajdonságaitól függően- megfelelő távolságból irányítsa a tűzre. Ne a lángok fölé célozzon, de ne is az égő anyagba, hogy az esetlegesen szétfroccsenjen. Elsőként a lángtérbe célozzon. Ha szükséges, végezzen próba lövést, hogy lássa mekkora nyomással áramlik ki az oltóanyag a tartályból.

Harmadik lépés, hogy a működtető kar lenyomásával az oltást megkezdje. A működtető kar szakaszosan is üzemeltethető, ekkor azonban fennáll az újra gyulladás veszélye. Javasolt a működtető kart addig nyomva tartani amíg a lángot nagy magabiztossággal le nem verte és az éghető anyagot az oxigéntől teljes mértékben el nem zárta.

Negyedik lépés, hogy a tömlőt „S” alakban, söprögető mozdulatokkal mozgatja, így az oltóanyaggal az éghető anyag teljes felületét betakarja.

Ha szükséges, vegyen igénybe segítséget. A tűzoltó készülékek oltóhatása ugyanis nagyobb ha azokat egyszerre és pedig nem egymás után vetik be.

Amennyiben eloltotta a tüzet, ne hagyja azt felügyelet nélkül, nehogy újra gyulladjon. Az esetet jelentse a munkahelyi vezetőnek és a tűzoltóságnak.

A használt tűzoltó készüléket tilos visszatenni a helyére. Azt szakcéggel el kell vitetni és a cseréről nyomban gondoskodni kell.

Egy átlagos 6 kilós ABC porral oltó készülék használatánál körülbelül 15 másodpercünk van, ennyi idő alatt ugyanis a nyomókart folyamatosan lenyomva tartva a készülék a teljes 6 kilónyi töltetet kifújja a tartályból. Fontos tehát, hogy ismerjük a szakszerű használatot, hiszen ez a néhány másodperc életet menthet.

A dohányzással kapcsolatban alapszabály, hogy égő dohányneműt, gyufát tilos olyan helyre tenni, illetve ott eldobni, ahol az tüzet okozhat. Mindig épületen kívül, kizárólag az erre kijelölt helyen dohányozzon és ezt követően győződjön meg arról, hogy a csikket teljes mértékben eloltotta.

Utolsóként tegyünk még említést a tüzek tipikus keletkezési helyeiről a mindennapi környezetben:

1. Gyakoriak az elektromos tüzek, a túlterhelt elosztók és vezetékek, a sérült, vagy meghibásodott elektromos eszközök használata miatt.
2. Gyakoriak a dohányzás és egyéb nyílt láng például gyertya, mécses, vagy gázégő használatával járó tevékenységek miatti tüzesetek.
3. A fafűtésű kályhák, tűzhelyek, mozgatható fűtőtestek, kályhák, és egyéb nyílt lángú eszközök, használatából, így vágásból, hegesztésből eredő szikrák miatt is számos alkalommal keletkezik tűz.

Ne feledjük, a megelőzés mindig jobb, mint az utólagos beavatkozás. Eszközeink biztonságos állapotáról rendszeresen győződjünk meg, a környezet biztonsága érdekében pedig mindig tegyük meg a megfelelő védelmi intézkedéseket.